

студента до інноваційної педагогічної діяльності в умовах інформаційного суспільства виявиться за умови сформованої позитивної мотивації і ціннісної орієнтації до ІКТ, на що й плануємо спрямувати подальші наукові дослідження.

Література:

1. Балыхина Т. М. Информатизация обучения языкам: становление компьютерной лингводидактики / Балыхина Т. М., Гарцов А. Д. // Высшее образование сегодня. 2006. – № 4. – С. 32-37.
2. Дундукова А. М. К вопросу об использовании информационных технологий при анализе лексико-семантической системы русского языка / Дундукова А. М. // Университеты в образовательном пространстве региона: опыт, традиции и новации: материалы в научно-методической конференции, посвященной 70-летию Петрозаводского государственного университета. – Петрозаводск. – ПетрГУ, 2010. – С.123.
3. Мачульская С. А. Специфика использования образовательного ресурса электронного обучения при ведении курса «Основы стилистики и культуры речи» / Мачульская С. А. // Университеты в образовательном пространстве региона: опыт, традиции и новации: материалы в научно-методической конференции, посвященной 70-летию Петрозаводского государственного университета. – Петрозаводск. – ПетрГУ, 2010. – С.168.
4. Михеева Т.Б. Использование компьютерных программ на уроках русского языка / Михеева Т.Б., Русина Е.И. // Информационные технологии в образовании–2008. Сб. науч. трудов участников VII научно-практической конференции-выставки 30–31 октября 2008 г. – Ростов н/Д: Ростиздат, 2008. – 150 с.

У статті розглянуті можливості сучасних технологій навчання, заснованих на передаванні інформації за допомогою комп'ютера і засобів мультимедіа в навчальному процесі підготовки майбутніх учителів філологічних дисциплін. Розглядається один із підходів методики вдосконалення граматико-орфографічної підготовки учнів на основі використання інформаційних технологій.

Ключові слова: інформація, мультимедіа, учителі-філологи, інформаційні технології.

В статье рассмотрены возможности современных технологий обучения, основанных на передаче информации с помощью компьютера и средств мультимедиа в учебном процессе подготовки будущих учителей филологических дисциплин. Рассматривается один из подходов методики совершенствования грамматико-орфографической подготовки учащихся на основе использования информационных технологий.

Ключевые слова: информация, мультимедиа, учителя-филологи, информационные технологии.

The article touches upon the potentialities of modern educational technologies, based upon the transmission of information with the help of computers and multimedia in the process of training prospective teachers of philological disciplines. The report one of approaches of a technique of perfection of grammar-spelling preparation of pupils on the basis of use of information technologies is considered.

Key words: information, multimedia, theacher-philologist, informational technologies.

УДК 377.147
ББК 74.58

О.А. Зарічанський
м. Вінниця, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Постановка проблеми. В сучасному інформаційному суспільстві використання інформаційних технологій набуває статус одного із основних напрямків розвитку особистості.

До теперішнього часу не розроблено загальної теорії інформаційних технологій як системи цілих взаємозв'язаних прийомів, методів і засобів обробки інформації, не визначені основні поняття інформаційної технології.

Аналіз наявних досліджень і невирішених аспектів проблеми. Термін «інформаційні технології» ввів академік В. Глушков в праці «Основи безбумажной информатики» і визначив їх як «процеси, зв'язані з переробкою інформації» [1, с. 198].

«Інформаційні технології» - це сукупність засобів і методів обробки даних, які забезпечують цілеспрямовану передачу, обробку, зберігання і відображення інформаційного продукту [10, с. 76].

Під «інформаційними технологіями» розуміється вся сукупність форм, методів і засобів автоматизації інформаційної діяльності в різних сферах [4, с.4].

Термін «інформаційні технології» С. Христочевський характеризує як процеси накопичення, обробки, представлення і використання інформації за допомогою електронних засобів. Так, суть інформатизації визначають, як створення умов студентам для вільного доступу до значних об'ємів активної інформації у базах даних, базах знань, електронних архівах, довідниках, енциклопедіях [9, с. 14]

Часто використання терміну «сучасні інформаційні технології» неоднозначне з наукової точки зору, так як воно прив'язує свою суть до конкретного вузького історичного періоду під назвою «сучасність», тому зміст терміну може мінятися із зміною часу. На теперішній день під СІТ прийнято розуміти інформаційні комп'ютерні технології.

На основі аналізу досліджень І. Цвелої, Р. Томакова, А. Горшкова та інших ми виділяємо наступні *особливості використання сучасних ІКТ в процесі професійної підготовки майбутніх юристів*:

- використання електронних джерел отримання інформації (електронні енциклопедії, довідники, експертні системи, комп'ютеризовані архіви, система Інтернет, програмні засоби, автоматизовані системи і бази даних, телеконференції і автоматизовані лабораторні практикуми з віддаленими фізичними обладнаннями, електронні бібліотеки і сіткові предметні курси, віртуальні школі і вузи, тематичні сайти підприємств (сервери і портали) тощо.);

- використання телекомунікаційних засобів для отримання доступу до різних електронних баз даних, в тому числі професійних, навчальних;

- неоднозначність впровадження СІТ в процес професійної підготовки майбутніх юристів;

- доступність до правового досвіду: відвідування віртуальних бібліотек, можливість бути присутнім на круглих столах, семінарах, конференціях, які транслюються через Інтернет тощо;

- своєчасність надання допомоги в даному процесі;

- необхідність використання відповідних інструментальних засобів роботи з інформацією: логічних, математичних, статистичних та ін.

В процесі професійної підготовки майбутніх юристів необхідно враховувати не тільки переваги електронних ресурсів, але і їх недоліки.

Мета статті – проаналізувати використання інформаційних технологій в процесі професійної підготовки майбутніх юристів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Узагальнивши матеріали досліджень І. Цвелої, М. Грузмана, А. Старкова та інших, ми виділили наступні переваги і недоліки електронних ресурсів, які використовуються в процесі професійної підготовки майбутніх юристів:

ІНТЕРНЕТ - це інформаційне середовище, в якому є предметно-освітня область, яка повністю відображає всі можливості глобальної сітки, всі її послуги.

До переваг системи Інтернет можна віднести стирання границь між окремими соціумами; вільний обмін думками, ідеями, інформацією учасників сумісного проекту, цілком природне бажання пізнати нове, розширити свій світогляд тощо.

В той же час, її недоліками є: незахищеність від розміщення неякісних, а інколи і просто шкідливих для студентів програм, розміщення матеріалів в ньому випадкове, велика кількість представлених підручників є гіпертекстовими аналогами об'ємних підручників [6, с. 47].

ЕЛЕКТРОННІ ПІДРУЧНИКИ І НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ - література нового покоління, яка об'єднує переваги традиційних підручників і можливості комп'ютерних технологій. Серед різноманітних мультимедійних програмних продуктів найбільшого поширення набули електронні посібники або, по-іншому, їх можна назвати комп'ютерними навчальними системами. Такі системи в порівнянні з друкованими підручниками, курсами на аудіо-, відеокасетах та іншими джерелами, де інформацію подано послідовно, мають потужні можливості розгалуження і дають змогу учню прямо включитися в потрібну тему. Крім того, вони обов'язково оздоблені і мають ефективні засоби оцінки і контролю процесу засвоєння знань і одержання навичок [2; 3].

Використання електронних підручників, методичних та довідкових матеріалів, що розміщені на Web-сервері навчального закладу, значно підвищує можливості самостійної роботи учнів та дозволяє впроваджувати методи дистанційного навчання під час проведення практичного і теоретичного навчання, самостійної роботи учнів

Основні особливості електронного підручника: достовірність, повнота, системність, модульність, інтерактивність, можливість актуалізації, адаптивність до учня, адаптивність до викладача, масштабність, ергономічність тощо. Вони доступні з любого комп'ютера, підключеного до сітки Інтернет, можливість включення в електронний підручник будь-якого додаткового матеріалу через гіперссилки на зовнішні ресурси Інтернет.

Головним недоліком наявних підручників на паперових носіях є традиційне використання лінійного порядку викладу навчального матеріалу, відсутність його проблемного викладу, неможливість організації зворотного зв'язку, здійснення процесу контролю за рівнем знань, умінь та навичок.

Також більшість електронних підручників (навчальних матеріалів) представляють собою спрощені популяризовані довідники, досить поверхневі, які не можуть стати джерелом системного, глибокого знання, методично не продумане (а інколи і просто шкідливе) подання навчального матеріалу. Користувачам рекомендують діяти по певній довільно жорсткій схемі, цим самим обмежуючи їх самостійну діяльність, не завжди можуть сприяти розвитку творчого мислення [10, с. 30].

МУЛЬТИМЕДІА - система сучасних технічних засобів, які дають можливість працювати з текстовою інформацією, графічними зображеннями, звуком (мова, музика, ефекти), анімаційною комп'ютерною графікою (мальовані фільми, графіка) в єдиному комплексі. Важливою перевагою мультимедіа є надання можливості користувачу, практично на будь-якому етапі роботи з комп'ютерною програмою, можливість зробити вибір із декількох альтернатив з наступною оцінкою правильності вибраного кроку. Такий постійний самоконтроль особливо важливий в процесі професійної підготовки магістрів-юристів. В той же час, мультимедійні засоби, які використовуються при створенні електронних підручників, часто є об'ємними. Вони відволікають, дратують, не дають сконцентруватися. В багатьох випадках комп'ютерні курси практично повністю копіюють паперові [7, с. 106].

ЕЛЕКТРОННІ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ, ЕЛЕКТРОННІ ПРАКТИКУМИ, ЛЕКЦІЇ, ПРЕЗЕНТАЦІЇ, ЕЛЕКТРОННІ ІГРИ. Такі матеріали можуть використовуватися самостійно або включатися у вигляді структурних елементів в складі електронних підручників. До їх недоліків відносяться: поганий захист більшості комп'ютерних програм (можливість використання чужого пароллю, виконання завдання під чужим іменем); ММ-інформація (на відміну від текстової) вимагає досить великих обчислювальних ресурсів для обробки і об'ємів дискової пам'яті для зберігання. Виробництво комерційних комп'ютерних

навчальних програм, створених групами професійних розробників, коштує великих грошей. Ринок для цих прикладних програм представлений фрагментами і погано організований.

ЕЛЕКТРОННІ БІБЛІОТЕКИ АБО ЕЛЕКТРОННІ КАТАЛОГИ БІБЛІОТЕК - матеріали бібліотек світу і їх каталоги в електронній версії. Особливі переваги - доступ до інформації в наукових центрах світу, бібліотеках, що створює реальні умови для самостійного розвитку правового досвіду, розширення світогляду; доступність до ресурсів бібліотечної системи користувачу *цілодобово* [8, с. 76-82].

Інтернет-підручник має такі ж якості, що і комп'ютерний підручник, плюс можливість [5, с. 19]: тиражування практично без носія - є одна версія навчального матеріалу в сітці Інтернет; скорочення шляху від автора підручника до учня; скорочення розходів на виготовлення підручника; вирішення проблеми сумісності (на всіх апаратних платформах матеріал підручника виглядає практично однаково); забезпечення доступу до Інтернет-підручника можливо з будь-якої машини, підключеної до сітки Інтернет, можливість включення в електронний підручник будь-якого додаткового матеріалу через гіперссилку на зовнішні ресурси Інтернет.

Важливо відмітити, що використання електронних ресурсів в процесі професійної підготовки магістрів-юристів. не замінює використання традиційних носіїв правової інформації знань – книг, довідників, правових журналів, кодексів тощо. Розширення доступу до електронних ресурсів повинно доповнювати, а не замінювати роботу з традиційними носіями інформації.

Отже, в сучасному суспільстві процес професійної підготовки майбутніх юристів значно поглиблюється і набуває нових рис в контексті використання сучасних інформаційних технологій. Але в процесі професійної підготовки магістрів-юристів необхідно враховувати не тільки переваги електронних ресурсів, але і їх недоліки.

Література:

1. Глушков В. М. Основы безбумажной информатики. - М.: Наука, 1982. - 552 с.
2. Горшков А.Н., Старков А.Ф., Томакова Р.А. Опыт создания информационно-методического комплекса и компьютерная технология обучения // Досвід і проблеми організації самостійної роботи і контролю знань студентів: Зб. матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. – Суми, 1995. – С. 6-8.
3. Грузман М.З., Усач О.Г. Электронные книги – новый помощник учителя// Компьютеры + программы: 8(23). – 1995. – С. 70-73
4. Інформаційні технології (для економіста): Учеб. Пособие / Под общ. Ред. А. К. Волкова. - М.: ИНФРА. - М, 2001. - 31 с.
5. Коротева Е. Г., Беляев А. А. Обучение, компьютеры, Интернет... // Компьютер Пресс. - 1997. - №9.
6. Панина Н. Н. Педагогические особенности подготовки студентов колледжа к самообразованию средствами новых информационных технологий : Дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 . - М., 2003.
7. Полонский В. М. Научно-педагогическая информация: Словарь-справочник. - М.: Новая школа, 1995. - 256 с.
8. Поляков А. А., Вержбицкий В. В., Попов В. В., Огородников Е. В. Состояние информационных ресурсов сферы образования // Инновации в образовании. - 2001. - №4. - С. 76-82.
9. Христочевский С. А. Информатизация образования / С. А. Христочевский // Информатика и образование. — 1994. — № 1. — С. 13—19.
10. Цвеляя И. А. Применение новых информационных технологий при изучении общетехнических дисциплин: дис.... канд. пед. наук. - Брянск, 2000. -167 с.

Розвиток і зміцнення незалежної української держави, її національної освіти, науки і культури неможливі без використання інформаційних технологій. Аналіз процесу професійної підготовки майбутніх юристів значно поглиблюється і набуває нових особливостей в контексті використання сучасних інформаційних технологій.

Ключові слова: інформаційні технології, професійна підготовка майбутніх юристів, сучасні інформаційні технології.

Развитие и укрепление независимого украинского государства, ее национального образования, науки и культуры невозможно без использования информационных технологий. Анализ процесса профессиональной подготовки юристов существенно углубляется и приобретает новые особенности в контексте использования современных информационных технологий.

Ключевые слова: информационные технологии, профессиональная подготовка юристов, современные информационные технологии.

The development and consolidation of independent Ukrainian state, her national education, science and culture is impossible without informational technologies. The analysis of professional preparation of lawyers go deep and acquire new especially in the context of modern informational technologies usage.

Key words: informational technologies, professional preparation of lawyers, modern informational technologies.

УДК 378.126
ББК 74.51

І.Б. Зарубінська
м. Київ, Україна

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ КОГНІТИВНОГО КОМПОНЕНТА СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасний соціально-економічний стан світового суспільства вимагає перегляду основних завдань та оновлення стратегії освіти, що забезпечило б не тільки високий рівень освіти студентської молоді, а й якість життя людини в суспільстві. Відповіддю на такі виклики стало запровадження компетентнісного підходу в навчально-виховному процесі, метою якого є формування та розвиток відповідних компетентностей особистості.

За умов застосування компетентнісного підходу в освіті компетентність особистості виступає як головна одиниця виміру її освіченості.

Відображення результатів освітнього процесу з позицій компетентнісного підходу – це нове та складне завдання, яке постає перед сучасною психолого-педагогічною наукою.

Не викликає сумнівів твердження про те, що компетентність випускника вищого навчального закладу має бути діагностичною, тобто перед нами постає питання про критерії діагностики компетентності особистості. Якщо діагностика рівня розвитку предметних компетентностей не викликає широких дискусій та обумовлюється логікою та змістом відповідного навчального предмета, то вивчення рівня сформованості ключових компетентностей особистості є складним, багатоетапним процесом, вимагає деталізації та наукового обґрунтування. Особливо це стосується соціальної компетентності особистості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Багато авторів, які займаються вивченням компетентнісного підходу взагалі, та соціальної компетентності зокрема, наголошують на труднощах діагностики компетентності людини [2; 3; 4].

Відсутність комплексних глибоких досліджень проблеми діагностики соціальної компетентності обумовлюється, на нашу думку, новизною проблеми та її складністю. Однак ціла низка психолого-педагогічних пошуків зосереджується на вивченні її окремих аспектів.

Так, в дослідженнях Н. Калініної, С. Рачової, Ж. Храмушиної, В. Цветкова та ін. зроблено спробу обґрунтувати сукупність критеріїв та показників, на підставі яких можна робити висновок про наявність чи відсутність певного виду компетентності [1; 3; 5; 6].

Лайл М. Спенсер та М. Сайн обґрунтовують критеріями сформованості компетентності «найкраще виконання» та «ефективне виконання».